

DE GENEUGTEN VAN EEN DORPSPASTOOR

I. Pastoor Jan Dillen

Een lastigaard

Jan Dillen Gerarduszone, uit Koersel-Limburg, promoveerde te Leuven in 1555. Van 1582 tot 1584 was hij pastoor te Schilde.

In februari 1595 stuurde drossaard Baltazar Hoefnagels een boze brief naar het dorpsbestuur van Rumst.

Hij verbleef op dat ogenblik te Mechelen en kon door het vuile en natte weer niet naar het genecht komen. Hem bereikten echter dagelijks meer klachten over heer Jan Dillen “die ghijlieden te Rumpst houdt voor pastoor”, namelijk:

- dat hij van alleman zijn goed afkoopt en land afhuurt en niemand een stuiver betaalt,
- dat hij alle soorten van landwinning doet maar geen wegen of sloten onderhoudt en geen contributie betaalt,
- dat hij zich naar wereldlijk noch geestelijk recht houdt,
- hij werd door de officiaal van het aartsbisdom uitgescholden voor onwaardig priester,
- hij woonde in ‘s herenhuis en gebruikte mee de gevangenis. Hij wilde voor geen eigen huis zorgen.

Daarom eiste de drossaard dat zij de pastoor zouden wegzenden en vervangen door een nieuwe.

Als koster fungeerden in die periode

Jan Henot 1576...

Aert Cops 1587 - 1590

Abraham Truydens, slechts 1 jaar: 1591

Hendrik Van Noppen vanaf 1592

II. Pastoor Nijs

Een schenking met gevolgen

Pastoor Nijs was Antwerpenaar van geboorte. Hij werd aangesteld als pastoor van Rumst op 11 oktober 1638 en overleed er op 20 maart 1665. Zijn moeder, die bij hem inwoonde, werd begraven op 11 januari 1641.

Op 15 mei 1654 werd door de Mechelse paters Carmelieten te Rumst een broederschap van de H.-Schapulier opgericht. Maria Van Asbroeck, zuster van de vrouw van drossaard Meeus, had bij testament een schilderij nagelaten verbeeldende de uitreiking van het schapulier door de heilige maagd Maria, om na de instelling van de broederschap hiermee het O.-L.-Vrouwaltaar te versieren.

De pastoor, die in de oprichting niet gekend was, weigerde zijn toestemming omdat hij niet de verplichting op zich wenste te nemen om maandelijks en daar dan nog bovenop tweemaal per jaar bij het biechthoren de paters te ontvangen en te trakteren. Volgens de gemeente was hij enkel dwars omdat zijn boezemvriend Van Baelen dit schilderij niet had mogen maken en omdat een andere dan zijn kandidaat tot koster was benoemd.

Hij weigerde eveneens de schilderij te plaatsen onder voorwendsel dat de kerk voldoende beelden en schilderijen bezat: "...dat de kercke nu soo wel verciert is van belden ende schilderijen als sij over menichte jaeren is gheweest".

Door de "goedgunstigheid" van de heer Broeckhoven bezat de kerk een relikwie van de H. Rochus en een van de H. Adrianus. Hij wenste nog te geven een relikwie van de heilige Barbara (patrones tegen de onvoorziene dood), Agatha (patrones voor de kwade borsten), Bartolomeus, Agnes, en Sint-Hyacinthus (patroon voor de barende vrouwen), Sint-Catharina, Elisabeth, Alexis, en Blasius (patroon voor alle ziekten), allen te stellen in een zilveren kast of kruis, die 60 g. zou kosten. Daarenboven had hij nog gepresenteerd een altaar voor O.-L.-Vrouw en blauwe trappen aan het hoogaltaar te maken..

Nochtans, volgens zijn tegenstanders was de kerk helemaal kaal en bezat ze geen enkel beeld. Ten slotte moest de bisschop de knoop doorhakken: de paters mochten de broederschap instellen maar de pastoor zou verder de maandelijks diensten leiden. Enkel op zijn vraag mochten de paters komen helpen.

Zijn koster, Peeter Kemp x Naentken Van Camp bezat onder andere: een koekijzer, een kaarsbank, twee "clawesingelen", een mostaardmolen, een schilderij met crucifix, een purpren rok, een lakenen capot, een lakenen kleed, twee hoeden, een kweern, een spelle-werkkussen, een fluwelen boord, een lessenaar, een slaapkoets, een boog, 9 tinnen schotels en 7 tinnen talloren, 5 pond was.

Zijn voorganger was Matheus Kempen ...1629 - 1639, niet meer volledig bij zijn zinnen.....

III. Pastoor Mertens

Hieronimus Mertens, geboren te Mol, werd pastoor benoemd te Rumst in 1666. Hij had als hulp onderpastoor heer Marcus Aertgeerts (1658 - 1696), een eerder moeilijk en ruziechtig type. Als collega's had hij te Reet pastoor Gijsbrechts en te Walem pastoor Pascalis van der Borch (1673 - 1678).

Wie 't kleine niet eert... heeft geen mussenvalleke

Hij overleed te Rumst op 10 juli 1671. Hij maakte zijn testament voor notaris Bartholomeus Ceulemans. Executeurs waren de pastoors van Walem en Waarloos.

Samen met zijn zuster, juffrouw Margareta Mertens, jonge dochter, verkochten zij op 19 augustus 1671 publiek de achtergelaten meubelen. Aan liggend geld werd 6 gulden 1 blank gevonden.

Juffrouw Margriet Mertens, zuster van de pastoor kocht:

- een bed met hoppelinck (20 g.), twee ledikanten met behangsel, een hardhouten schapraai, een boterschotel, 5 tafelmessen, 2 waterpotten, twee aarden pottkens, 2 waterpotten, een ijzeren pot, een ijzeren hangel, een gordijnijzer en een hoop kolen.

De pastoor van Walem kocht:

- een schuijffelschup en een ander schup, een spaay en een houwmes, een groffe zift;
- een ijzeren tang, brandijzer, vuurijzer en een ijzeren comfoor;
- 12 gleizen talloren, 4 gleizen schotels, 4 aarden potten;
- een mussenvalleke;
- 3 (rode lakens);
- 2 spaansleren stoelen, een kapstok, een schutsel;
- een spinneke met een gerecht berd en een glazenberd met glazen.

De onderpastoor van Rumst kocht: een schabelleke, een houten tafelke, een koperen ketel, een ladder en een partij hout, een mijt wishout en enige mutsaard.

De pastoor van Reet kocht: 4 stoelen en een kruiwagen, waarschijnlijk om die stoelen naar huis te voeren.

Joos Roelants kocht: een partij hout en weke mutsaard, een kerselaarke en een wijnstuk.

Hendrik Bemis kocht: een fijn zift, drie waterremmers en een partij eiken mutsaard.

Secretaris Stuyck kocht: een graanschup, 13 rijsbessemen en 3 heibesemen.

De pastoor van Waarloos kocht: een tobbeke en een vleesblok dat hij overliet aan Jan Cauwenbergh.

Jan Cauwenbergh kocht dus een vleesblok en daarbij nog een schraag.

Guilliam Cauwenbergh Jasperszone kocht een spinnewiel en een kevie en enige "seepvaetiens".

Adriaen Van Gierle: 2 stoelen en een tafelke.

Mr. Peeter De Clercq: 2 spaansleren stoelen en een partij hout op de zolder.

Pauwel Lenssens: een partij eiken mutsaard en wishout.

De pastoor: hopstaken en de groenten in de hof en een 2 tonnen goed bier, een ton half bier en 14 (sacken hertte torff).

Verder werden nog verkocht:

- twee heerincktonnen	aan	Jacques Pandraet Reet
- een koperen melkaker	aan	Remy Cauwenbergh
- een riek en een aks	aan	Peeter Paridaen
- een koperen ketel	aan	meier Verbruggen

- een paar koperen kandelaars aan Alexander Mastil
- een appelaar aan Jan Verhulst
- een partij ajuin aan Adriaan Huygelen
- een vleesvat aan Hendrik Braeckmans
- de mesthoop aan Jacobus van Lievendael
- een partij blokken aan mr Peeter Vanden Wijngaert

“Deze blokken toekwamen den armen alhier overzulks moet deze post trekken B. Matheus Lesj.... en d'ongeld van den selven matheus betaald”.

Ten slotte werden nog verkocht:

- twee tonnen
- een partij “hoe”
- twee gleizen schotels
- een ijzeren lat met 2 hangels
- een “braeijspitte en een potheijs”
- een ijzeren kroon
- een houten blok en een h.. huis

IV. Pastoor Ysermans

Petrus Ysermans werd geboren te Mol als zoon van Joannes en Catharina Jacobs. Hij werd in 1673 pastoor benoemd te Rumst. Hij leed jarenlang aan podagra, het zogezegd “pootje” of jicht en overleed te Rumst op 5 december 1705, 59 jaar oud en 32 jaar pastoor van Rumst.

Een bedelbrief

Pastoor Ysermans was zeer begaan met de verfraaiing en het onderhoud van de kerk. Zo schreef hij op 1 april 1675 een ware bedelbrief aan het gemeentebestuur.

Aan mijne heren drossaard en schepenen der vrijheid van Rumst.

Vertoont reverentelijk heer Petrus Ijsermans pastoor, mitsgaders kerkmeesters dezer voorzide vrijheid, hoe dat de voorzide kerk van node is hebbende twee dienrokken met een koorkap, antependium, als andersinds tot dienste zo wel voor deze gemeente als voor de kerk alhier, zo op hoogtijden, kermisdagen, als andere, tot het maken van dewelke dezelve kerk van node is hebbende een merkelijke som van penningen ende gemerkt de voorzide kerk tegenwoordig gene oft luttel inkomen en is hebbende van hun goederen en de overzulks onvoorzien zijnde van middelen ter zake zij nu de tijd van twee jaren herwaarts veel verscheidene reparatien aan de voorzide kerk zo op het dak als anderszinds hebben gedaan gelijk wel UE. kennelijk is, ja nog meer dat ook de voorzide kerk alsnu noodzakelijk moet worden gewit en gezuiverd, mits-

gaders ook dat dezelve tegenwoordelijk is onverzien van lijnwaad dienende tot het celebreren der missen dewelk ook alsnu moet worden gekocht; dat alzo de voorzeide ornamenten zowel is dienende voor deze voorzeide gemeente als wel ook voor de kerk so is 't nochtans dat de hand oft maken van voorzeide dienrokken koorkap als anderszins aan de voorzeide heer pastoor voor niet is gepresenteerd ende enige kost behoudelijk de levering van de stof en toebehoorten der zelve te betalen. Overzulks zo zoude de suppleanten wel desireren 't zelve te mogen geschieden waartoe dezelve aan UE. zijn verzoekende daar in van dorpswege te contribueren zo veel als het UE. Gelieven zal om redenen voorzeid, met ordonnantie aan de collecteur alhier 't zelve te betalen behoudelijk ook dat de voorzeide kerk hun part en contingent niettegenstaande als voren geloven te betalen mede ook de heer pastoor eerste suppleant, dewelke ook zijn contingent in cas van dien geloof te contribueren naar zijn affectie en liefde die hij tot de voorzeide kerk is hebbende. Oorzaak waarom de suppleanten hun zijn kerende tot UE. .

Ootmoedelijk biddende gediend te zijn een de voorzeide suppleanten te accorderen alzulke somme als UE. gelieven zal tot het maken van hetgene voorzeid en voorts als bij 't zelve , t'welke doende etc.

Mijnheren drossaard en de schepenen gelet hebbende op de inhoud dezer requeste ordonneren aan Posschier de Coen collecteur dat hij met de eerste gelegenheid zal tellen in de handen van de heer pastoor alhier de somme van dertig carolus gulden eens om bij hem verstrekt te worden tot het maken van ornamenten alhier geroerd ende verzoeken voorts ook aan dezelve heer pastoor dat hem gelieve zijn devoir te doen om alle d'achterstellen van de kerkrekeningen op te zoeken ende te doen betalen om beneffens de bovengenoemde somme te emploieren tot het maken van dezelve ornamenten. Actum in 't genecht gehouden tot Rumst opden eerste april 1675 mij present als secretaris

Cor. Stuyck

V. Pastoor Van Dievoet

Op 17 december 1698 besliste het gemeentebestuur dat onderpastoor Adrianus Van Dievoet de tweede mis alle zondagen en heiligdagen mocht blijven doen, nog een jaar beginnende van de zesde dezer maand. Hij zou hiervoor jaarlijks 100 g. trekken van de gemeente en 18 g. van de kerk en arme. Hij moest een mis lezen in de parochiekerk van Pasen tot Bamis om 8 uur en van Bamis tot Pasen om 8.30 uur, en alle maanden een mis tot het welvaren der gemeente. Hij moest ook de pastoor assisteren in 't doen der hoogmis op alle hoogtijdagen en feestdagen en op deze

dagen biecht horen. Hij moest ook eens per maand preken tijdens de hoogmis. Op 10 juli 1706 werd hij aangesteld als pastoor.

Hij overleed te Rumst op 17 juni 1711.

Levensgenieter

Een maand na zijn overlijden, werd zijn huisraad openbaar verkocht. Deze verkoop nam twee dagen in beslag, 16 en 17 juli 1711. Uit de verkochte artikelen blijkt duidelijk dat de Rumstse pastoor een echte levensgenieter was, met stijl en beschaving.

De inboedel omvatte:

- 19 wijnroemers, 17 bierglazen, 33 flessen, 6 pinten;
- in tin: 2 zoutvaten, kommetje, peperbus, wijwatervat, 6 vorken, 6 lepels, 18 talloren;
- 2 aarden talloren en 6 aarden schotels;
- 3 koffiepotten waarvan een koperen en schoteltjes, 4 tafelmessen, snijmes, een wafelijzer, een lantaarn, vuurslag, potlijst, spinnewiel;
- 6 houten stoelen, 6 spaansleren stoelen, 16 biezen stoelen, 1 kofferstoel, een bank, een blok, 1 uittrekkende tafel, 2 tafelkens, een schapraai, een koffer;
- in koper: marmit, ketelken, klein keteltje, bekken, ketel, gieter, kandelaar, aker;
- 4 brandijzers, hangel, 3 schuppen en tang, rooster, en een oliepot;
- 30 schilderijken en 4 schilderijken met bloemen, 2 spiegels, een schouwstuk;
- een lieve vrouw in een huiske, 1 idem, 1 crucifix, 6 potten met bloemen, 2 potten met "roeijsmereen", 9 potten met jenoffelen;
- een ticktackberd gekocht door mijnheer Luijten, onderpastoor van Walem;
- 3 ledikanten met behangsel, pluimen bed, bed, matras, 5 witte dekens, 2 groen en 1 gele, 13 paar lakens, 5 paar flawijnen, 1 paar witte gordijnen, 6 handdoeken, 66 servetten, 6 ammelakens, handdoeklijst met rek;
- een klein schutsel, een schutsel van 4 deuren, 1 kwaad behangsel;
- 2 bierstellingen, 8 biertonnen, 3 gewone kuipen, waskuip, meelton, meelbak, een boterkuipje, 3 manden, sluitmand;
- 18 hemden, 1 zwarte rok met juppon, 1 busselse broek, 1 zwarte justacorps, slaaplijf, broek, zwarte mantel, hoed met kas, 2 paar schoenen, pruk met kas;
- brandhout, wishout, boonstaken, ladder, hoopke careelsteen, ijzeren lat;
- 2 kloeken met kiekens, 2 koppels hennen;

Dit alles samen bracht 848 guldens 8 st. op.

De bibliotheek werd verkocht voor 119 - 10 g. De pastoor van Reet kocht voor 55 - 6 g. en onderpastoor Lievens van Reet voor 5 g.

- * De pastoor van Rumst: Malderus in 1e en 2e met (aurifodina) 3 - 10 g.
- * Behalve een overrok voor 7 - 15 en nog een voor 18 - 10 g, kocht pastoor Schatten van Reet:
 - De levens der heiligen van Nederland in 2 tomen 4 - 00 g.
 - Bonaventura in 2 tomen in folio 6 - 00 g.
 - Cesar de Bus 4 delen 3 - 12 g.
 - Histoire de pape 5 - 05 g.
 - sermoenen van Bacx 4 - 00 g.
 - vier boekjes voor 1 - 10 g.
 - zes boekjes voor 1 - 04 g.
 - Cautiones costeri 3 tomen 1 - 10 g.
- * Onderpastoor Lievens uit Reet: Opera cardinalis bona 3 delen 5 - 00 g.
- * De pastoor van Waarloos:
 - Flores exemplarum 1 - 10 g.
 - brevier in 4 tomen 5 - 05 g.
- * De pastoor van Heffen:
 - Diana en Arizubab in fomoi 0 - 12 g.
 - Tirocinium Havermans 1 - 10 g.
 - 7 stukjes sciance de la chaire 6 - 07 g.
- * Pastoor Luyten van Walem:
 - twee deeltjes van Strada 2 - 10 g.
 - Hortus pastorum en een deel van de brevier: 3 - 10 g.
- * De heer Peeters, pastoor van Hoevenen: een brevier in 4 delen 4 - 02 g.
- * De heer Peeters onderpastoor van Rumst:
 - dictioneire d'harsi met nog 3 andere 2 - 11 g.
 - twee dicunale missale en nief officien 1 - 00 g.
- * Mijnheer Bals:
 - pedagogie cretien en goltier 0 - 15 g.
- * De heer De Jonghe: 5 klein boekskens 1 - 04 g.
- * Mesieur Van Dievoet: Flavius Josephus 9 - 00 g.
- * Mijnheer Van Roij:
 - Joli 7 - 00 g.
 - Catechismus Van den Bosch: 1 - 16 g.
 - Catechismus Turlot 3 - 00 g.
 - Cautiones patris leonis 7 - 10 g.

VI. Pastoor Bordinck

Georgius Franciscus Bordinck werd op 6 september 1683 geboren uit een voornamelijk Antwerpse familie. Hij was 33 jaar pastoor te Rumst en overleed er op 8 december 1744.

Een man van de wereld

Pastoor Bordinck zette de traditie van zijn voorganger verder. Uit de inboedel van zijn sterfhuis, die op 18 januari 1745 verkocht werd door juffrouw Gudula Bordinck, hofmeesteres van het begijnhof van Antwerpen, blijkt dat hij hield van een goed leven: hij dronk chocolademelk, had een taartepan, een apart worstpanneke, een hespeketel en brouwde zijn eigen bier. Hij droeg een pruik, had een los gemak, 46 stoelen, 10 tafels, 5 schapraaien, 30 talloren, 18 schotels en 30 ammelakens. Hij kon dus wel wat volk ontvangen.

Zeer veel (voor 250 g.) gekocht door juffrouw Vanden Bossche.

Het huisraad van de Rumstse pastoor was werkelijk een stadssinjeur waardig: het omvatte

- Keukengerei:

23 messen, 5 kronen en friquetten, een ijzeren kroon, een azijnvat, een oliestoop, 3 ijzeren komforen, een ijzeren ketel, roosters, brandijzers, spitten, pan, braadpan, raapijzer, strijkijzer, 6 theetassen, theegoed, glazen, lamp, rasp, gleiswerk, glazen lantaarn, een lantaarn, 4 wateremmers;

- koper: een hespeketel (6 g. 2 st.), een worstpanneke, een taartepan, een bakpan, twee ketels en een ketelke, 3 pannekes, 2 visspanen, een druplepel, 2 marmitten, een "casterol", 2 moren, 2 "sucolat potten" (een verkocht aan Peter Van Hoghte uit Walem en een andere aan Emanuel Van Loo), een blaker, verscheidene kandelaars, een lamp; (deusel), 2 komforen, een bluspot, een emmer, een gieter en een kraan;
- tin: 2 waterpotten, 3 trekpotten, een pint, 30 talloren, 18 schotels, een soeplepel, teemst en inktpot.

- Luxe huisraad:

een schilderij voor de schouw, een groot schilderij, een schilderij met een lieveheer, 3 schilderijen. Het hout van een crucifix (gekocht door de onderpastoor van Walem) en nog een (gekocht door mijnheer Vanden Wijngaert), 3 posturen, een zilveren wijwatervat, een spiegel, een fontein.

- Meubelen:

een vliegschapraai, eetschapraai, 3 schapraaien, een kleerkast, een rek.

- Stoelen:

Een knielbank, 19 biezen stoelen, 24 spaansleren stoelen, een grote spaansleren stoel, 2 houten stoelen, 6 gewone tafels, een hardhouten tafel, 2 ronde tafels, een grote tafel, een schinktafel, een "schellietafel", en een tafel met een wasstoel, een bank.

- Lijnwaad:

3 dozijn handdoeken, 34 servetten, 25 lakens, een gordijn, 6 witte slaaplijven, 19 flawijnen, 15 hemden, 30 ammelakens, tafelkleed, 8 mouwkens, neusdoeken, slaapmutsen, 2 perukken met de kop (Philip Saechvoet), een pers.

- Beddegoed:

5 pluimen bedden, 3 ledikanten, een "ledicant met blow beancksel", stroosack, sprij, "scaaucleet" (40 g.), 8 stukken behangsel, 8 oorkussens, 4 witte sargiën, een groene sargie, een bedsprei, 2 schutsels.

- Bierbrouwer en wijnliefhebber:

2 vaten hop, hopstaken, 2 koelbakken, 12 koperen brouwsepotten, 12 potflessen, veel flessen, 3 tonnen gemengeld bier, 3 tonnen met een steert gemengeld bier, een ton goed bier, 4 wijnstukken, een partij romers, 6 tonnen.

Een degen, pistool, een spinnewiel.

Een vat met boskolen, een mand met solferstekken, 7 partijen hout.

3 waskuipen, een "gemaeckken" (6 st., gekocht door Peter Gramment).

Bovendien werden nog 4 lijnwaadstokken, enige "plijvijs" en 2 kiekenkoten verkocht.

Daarmee was pastoor Bordinck te Rumst niet vergeten. Drie jaar later, op 30 oktober 1748 schonk juffrouw Maria Gudula Bordinck, begijntje op 't groot begijnhof te Antwerpen, uit "pure liberaliteit" aan Jan Asselberghs en Peeter Block, H.-Geestmeesters van Rumst:

- een obligatie van 1000 g. voortkomend uit haar begijntjestitel, en bezet op een hofstede met een bunder land in de Kerkhofshoek volgens akte voor wethouders van Rumst op 14 oktober 1728;
- een obligatie van 500 g. uit naam van juffrouw Gudula Bordinck, hofmeesteres op 't zelfde begijnhof, haar moeie, en geërfd van E.H. Georgius Franciscus Bordinck, pastoor van Rumst. Deze rente was bezet op 0,5 bunder land genaamd het Ses hondeken, en op een hofstede met 2 b. land, genaamd den Mispelblok, volgens akte van 3 juni 1737 voor notaris Parijs te Boom. Hiervan moet de H.-Geest haar wel 330 g. terugbetalen.

De H.-Geest van Rumst moet hiervoor telkenjare op 9 december een zielmis laten doen voor wijlen E.H. Bordinck.

Een van de belangrijkste verwezenlijkingen van pastoor Bordinck te Rumst bestond in de aanschaf van een nieuw orgel.

Rumst bezat reeds lang een orgel, zoals fragmentarisch blijkt uit de rekeningen:

- 1638 - 1640: meester Gommer, orgelmaker te Lier repareert het positief dat helemaal verlopen is. Waarschijnlijk orgelbouwer Gommarus Keersmaeckers.

- 1638 - 1640: Jan Brauw orgelmaker te Mechelen van het accomoderen van het positief.
- 1652 Hendrik van Hove heeft 4 jaar orgel geblazen.
- 1672 Joos Servaes bespeelt het orgel.
- 1706 Jan Matteessens orgelmaker repareert het orgel (20 g.). Hij was een Brusselse orgelbouwer, geciteerd tussen 1691 en zijn overlijden op 1 november 1720. Vanaf 1696 is hij als orgelmaker gevestigd te Mechelen. Hij stond er in voor het onderhoud van het orgel van O.-L.-V. over de Dijle. Hij deed in 1700 herstellingen aan het orgel van Kruishoutem, tussen 1701 en 1708 aan dit van het Drievuldigheidsgesticht te Brussel, en dit van Vilvoorde. Hij bouwde een nieuw orgel voor de kerk van Londerzeel.
- 1720 Jan Asselberghs blaast het orgel.

Dit orgel geraakte stilaan totaal versleten en de pastoor begon uit te zien naar een nieuw orgel. Hiervoor werd tenslotte de Brusselse orgelbouwer De Baden aangesproken.

Joseph De Baden behoorde tot een Duitse familie van beroemde orgelbouwers en wordt als orgelbouwer te Brussel vernoemd vanaf 1720. Hij onderhield het orgel van Vilvoorde van 1726 tot 1746.

Op 17 mei 1738 accordeerde hij met het dorpsbestuur tot het maken van een nieuw orgel voor de kerk van Rumst. Hij verbleef hiervoor regelmatig in het dorp, onder andere van 28 december 1740 tot 5 augustus 1741, ten huize van Peter Gramment. Dit kostte de gemeente 113 g. 1 st. Voor zijn verblijf vóór 28 december 1740 betaalde de gemeente 74 g. 16 st.

Akkoord aangaande het maken van het orgel

Op heden de negende mei zeventienhonderd achtendertig compareerde voor mij ondergeschreven notaris geadmitteerd bij de souvereine raad van Brabant, tot Brussel residerende en in de presentie van de getuigen nagenoemd in persoon de heer Henricus Carolus Vander Maelen, secretaris der vrijheid van Rumst als machtig bij manuale procuratie van de drossaard, schepenen en borgemeester der voorschreven vrijheid van Rumst, van date zevenste dezer maand mei alhier originelijk gezien en gebleken ter ener zijde en sieur Joseph de Baden, meester orgelmaker van zijn stiel, wonende binnen deze stad, welke comparanten bekennen met elkanderen overeengekomen en veraccordeerd te zijn in der navolgende, te weten dat de tweede comparant zich sterk maakt en mits deze aanneemt en verobligeert van binnen de parochiale kerk van 't voorschreven Rumst te zullen maken en oprichten een nieuw en goed orgel met zijn schrijnhouten kasse en aale hetgene daarvan dependeert, te weten ter hoogte van vijftien à zestien voeten en de zelve t' zijnen koste te stellen met de navolgende registers:

primo prestant vier voeten diep sprekende

secundo holpijp acht voeten toe en vier lengte

tertio twee voet op vier voet sprekende

quarto twee voeten

quinto cornet vier dobbel beginnende in het midden des claviers van c-kruis

sexto: quintfluit bas

septimo: quintfluit superius Octavo tiers superius

nono mixtuur drijdobbel

decimo simbal twee dobbelundecimo trompet bas acht voeten van dezelve materie

duodecimo trompet superius vande voorschreven materie

decimo tertio voxumane bas

decimo quinto voxumane superius

decimo quinto super octave eenen voet

decimo sexto tremblant

decimo septimo sexquialter bas en superius

item het klavier bestaande in vijftig tonen id est te beginnen van de laagste C tot D in de hoogte met al zijn chemitonen behalve de laagste C kruis, het klavier zal moeten op het netste worden gemaakt

Item is nog conditie dat de extracten zullen moeten gemaakt worden van koperdraad en de secreten van goed droog hout.

Item twee suffissante blaasbalken naar "den heijtsch" van het werk

Item de materialen van lood tin, hout, perkament en leer zullen alle wezen ten laste van de aannemer alles volgens het model daarvan zijnde getekend door de drossaard van het voorschreven Rumst, onder de aannemer berustende, behoudens dat de eerste comparanten aanbesteders het nodig ijzerwerk zullen leveren t'hunnen last en kost en moeten gemaakt worden volgens ordonnantie van de aannemer

Item is nog conditie dat de pijpen zullen moeten zijn van behoorlijke dikte en de mengeling van goed Engels tin dat is honderd pond lood gemengeld met vijftien pond Engels tin

Item zal de aannemer en tweede comparant geen nieuwe werken mogen aannemen of aanvaarden te maken voor en alear deze voorschreven orgel volmaakt of voltrokken zal wezen

Item is conditie dat de voorschreven orgel volmaakt zijnde zal moeten gevisiteerde en geexamineerd worden door experte meesters te denomineren bij de eerste comparant qualitate qua en bij zoverre het werk of voorschreven orgel niet goedgekeurd en wierd zo zal dezelve visitatie en examinatie wezen ten koste van de aannemer en dat zo menig maal tot dat eindelijk het werk zal goedgekeurd worden.

Item zal geschieden boven deze nog een tweede examinatie en visitatie een jaar na de goedkeuring om te zien of middelertijd zich geen fouten hun ontdekt en hebben ofte staan te ontdekken in welke gevalle de voorschreven aannemer dezelve t' zijnen koste zal moeten doen stellen en verbeteren

Al hetwelke ofte hetgene voorschreven is de tweede comparant alhier aannemer heeft aangenomen, te weten de voorschreven orgelkase etc; te maken tussen prima juni van dezen jare tot kerstmis beide naastkomende inclus voor en mits de som van veertienhonderd guldens courant geld, de betaling daarvan te doen het eerst op dinsdag naastkomende met een som van vierhonderd gulden courant, item het tweeden pajement met gelijke som van vierhonderd guldens courant te weten als de voorschreven orgel zal gesteld zijn en kunnen spelen met vijf registers en het derde en laatste pajement wezende zeshonders gulden courant een jaar na de goedkeuring van dezelve orgel.

In het onderhouden en volkomen van al hetgene voorschreven is en elk punt zonderling verbinden partijen contractanten elk in het zijne, hun persoon en goederen, present en toekomstende, met renunciatie aan alle beneficieen van recht deze enigzins contrarierende en namelijk daan den rechte dicterende dat generale renuntiatie niet en opereert tenzij speciale procedere Zijnde tot meerdere assurantie van de aanbesteders alhier medegecompareerd sr Ferdinandus Vande Velde ingezeten borger dezer stad Brussel, dewelke verklaart gelijk hij doet mits deze hem over de tweede comparant als aannemer van het voorz. gestipuleerde werk ofte maken van het orgel en over alle hetgene voorschreven is te stellen als cautionaris en als principal insolidum met renunciatie aan d'ordrt van divisie en excussie om in cas van enig mankement ofte effectuering van hetgene voorschreven, aan hem cautionaris verhaald en gerecouvreerd te worden.

Constituerende dienvolgende zij respectieve comparanten en borg mits deze onwederroepelijk NN en alle toonders dezer ofte dobbel autenticque om over en uit hun naam en van hunnentwege te gaan en compareren voor zijne majesteits souvereine Raad geordonneerd in Brabant en alomme elders daar des behoren en van node wezen zal en aldaar al hetgene voorschreven vernieuwende en hernemende de respectieve comparanten elk in het zijne in cas van enig gebrek tot het onderhouden volvoeren en volbrengen van al hetgene voorschreven is voluntarelijk te doen en laten condemneren met kosten etc.

Aldus gedaan en gepasseerd ten dage, maand en jare voorschreven ter presentie van Peeter Schep en Guillielmus Joannes Josephus Droesbecque getuigen hierover geroepen en gebeden, zijnde de minute dezer bekleed met een zegel van vierentwintig stuivers bij de voorschreven comparanten en getuigen benefens mij notaris ondertekend

Quod attestor

P. J. Droesbecque nots pubs 1738

Het orgel kostte dus 1400 gulden. Het werd door De Noter van Brussel naar Willebroek gebracht en door Augustijn De Jonghe van Willebroek naar Rumst.

Bijkomend moest dan nog betaald worden aan:

- Martinus Vanden Broeck, schipper, om voor monsieur De Baden, orgelmaker, goed te leveren van Brussel tot Klein-Willebroek;
- Jan Vanden Wijngaert, voor 150 halfhouten voor Joseph De Baden;
- de vrouw van C. Vlemincx, voor lood "ten dinste van de nieuw horgel";
- Maria Theresia Denis drie pond Engels lijm voor het nieuw orgel;
- Peter De Jonghe, voor loodwit en "conterfoylie" voor het orgel;
- de weduwe Jacobus Van Diest uit Mechelen, voor 14 ons roodkoper voor het orgel;
- om de orgelkast te vergulden 15 boekskens goud en voor het goud "hetwelcke gebruyckt is om de cieraetkens boven de zijtorens hooger te stellen", ... voor het schaven van het hout onder de medaille boven de middeltoren;

Nazorg:

- 1741 - 1743 Dominicus Franciscus Verschueren bespeelde het orgel
- 1743 Georg Frans Vande Wijngaert bespeelde het orgel
- 18 juni 1743 verteerd door de borgemeesters in het maken van het onderhoud van het orgel
- 12 februari 1743 verteerd door de twee borgemeesters tot het verkopen van de orgeltafel
- 25 november 1743 onderhoudsbeurt door De Baden
- 1748 Jacobus Ost onderhoudt het orgel
- 1749 men betaalt de orgelkast
- 1756 Hendrik De Scheur meester-orgelmaker visiteert het orgel
- 1765 Cornelis Bal is orgelblazer
- 1765 - 1778 Jan Van Overbeeck onderhoudt het orgel
- 1778 Cornelis Dierickx orgelblazer tot + 1797
- 1795 - 1798 Ignatius Cusseneers bespeelt het orgel

Bronnen

De gegevens in onderhavig artikel zijn geplukt uit de door ons reeds geïnventariseerde pakken Varia van het oud gemeente-archief van Rumst, bewaard in het Rijksarchief te Antwerpen. De rijke inhoud van meerdere pakken of bundels werd sinds 1992 door Rumesta gepubliceerd onder de vorm van regesten of samenvattingen. In 2002 zal het negende deel van deze uitgave "Schepengriffie van Rumst" verschijnen.

De persoonlijke gegevens over de verschillende pastoors werden overgenomen uit het boek "Pastoors, onderpastoors en kapelrij-beneficianten te Rumst", eveneens uitgegeven door Rumesta.